„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 54-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { În România: 5 lei / În străinătate: 6 lei 14 Pagini Nr. 263 Vineri 24 Septembrie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal și valuta

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

CRIZA DE AUTORITATE

Cititorii au luat cunoștință, din ancheta trimisului nostru în Dobrogea Nouă, că se petrec acolo fapte de o gravitate excepțională.

Exponenții minorității bulgare, departe de a se integra în ritmul vieții noastre de stat, fac tot ce le stau în putință ca să eludeze legile în vigoare și să întrețină, cu sprijin de peste frontieră, focare de agitație și de iredentism.

Școalele particulare bulgărești, lipsite de un control serios din partea statului, au devenit pepiniere în care se cultivă idei cu totul opuse unei educații menite să facă din elevi, indiferent de naționalitatea lor, cetățeni loiali ai acestei țări.

Reprezentanții comunității bulgărești, primind fonduri de peste graniță, sub diferite forme, — după cum au descoperit recent autoritățile locale, — continuă aceiași acțiune centrifugală, de vădită ură împotriva națiunii dominante și pe care noi am denunțat-o în atâtea rânduri, fără ca autoritatea de stat să intervie pentru normalizarea unei situații pe cât de păgubitoare pentru prestigiul statului, pe atât de primejdioasă intereselor noastre naționale în această regiune.

Dacă s'a dat autorizație comunității bulgare să-și aibă școalele sale, nu-i este îngăduit să le transforme în cuiburi de agitație politică și de vinovat iredentism pe teritoriul statului român, camuflând sub firma inofensivă de școli primare sau secundare, cea mai deșantată acțiune de antiromânism.

Intr'un stat legal și de ordine, nu sunt permise manifestări ca acelea de care s'a făcut vinovat președintele comunității bulgare din Silistra, care trecând peste dispozițiile ministerului educației naționale, decretează cu dela sine putere data când trebue să înceapă funcționarea școlilor bulgărești, ca și cum acestea s'ar afla sub alt regim și n'ar cădea sub controlul statului român.

Cum sunt posibile asemenea acțiuni de provocare, când noi cunoaștem vitregia regimului școlar al românilor din Bulgaria?

Nu numai că sunt lipsiți de școala lor națională românii de pe malul drept al Dunării, dar sunt persecutați și denunțați autorităților când vorbesc românește în afară de căminul lor.

In Dobrogea Nouă, reprezentanții comunității bulgare au trecut deseori peste normele legale, încurajați de unii politicieni, din motive de ordin electoral.

Această încurajare a fost însă, după cum se constată astăzi, în detrimentul statului, atingând prestigiul autorității, care nu trebue cu nimic știrbit.

Acolo însă, unde se mențin în fruntea autorităților administrative politicieni compromiși, nu e de mirare că se găsesc exponenți ai minorităților cari să calce legile și să se dedea la acțiuni potrivnice statului.

Criza de autoritate provocată de lipsa de prestigiu a celor din fruntea administrației, nu poate avea ca rezultat decât slăbirea resorturilor statului, iar ca efect manifestări ca acelea de care s'au făcut vinovați reprezentanții comunității bulgare din Dobrogea Nouă.

Vizita oficială în România a I. P. S. Mitropolit Dionisie al Varșoviei

Pentru strângerea relațiunilor amicale între bisericile ortodoxe din Polonia și România, Mitropolitul Varșoviei și al întregii Polonii va face o vizită oficială I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea.

In călătoria aceasta, I. P. S. Sa este întovărășit de P. S. vicar episcopul Sava și de arhimandritul Teofin.

I. P. S. Mitropolit Dionisie al Varșoviei este o distinsă figură a bisericii ortodoxe polone, ale cărei destine le conduce din anul 1923, dela moartea fostului mitropolit Gheorghe. Grație înțelepciunii sale, experienței bogate, înaltei culturi pe care o posedă și spiritului său pătrunzător, șeful bisericii ortodoxe din Polonia se bucură de un deosebit prestigiu atât în patria sa, cât și în străinătate.

In condițiunile grele de după războiu, când trebuia să lupte cu atâtea greutăți, I. P. S. Mitropolit Dionisie s'a afirmat ca un organizator și conducător plin de tact, făcând ca în sânul bisericii polone să domnească pacea și progresul.

Prieten statornic al poporului și bisericii noastre, cu care în tot timpul a întreținut strânse legături de colaborare, șeful bisericii ortodoxe polone vine acum să întărească și mai mult aceste legături.

O delegație a Mitropoliei din Cernăuți, consulul și personalul consulatului Poloniei din aceeași localitate, împreună cu d. V. Dudu, secretarul I. P. S Patriarh Miron, îi vor saluta pe înalții prelați poloni la frontieră.

Sâmbătă 25 Septembrie, la ora 16, I. P. S. Mitropolit Dionisie va sosi în București și va fi primit la gară de reprezentanții Sfintei Patriarhii, ai ministerului afacerilor străine, ai ministerului cultelor, de însărcinatul cu afaceri al Poloniei, d. conte A. Poninski, de delegații coloniei Poloniei din București și de asociațiile polono-română.

Dela gară, înalții oaspeți poloni vor pleca la Sf. Patriarhie, unde se va oficia un te-deum solemn.

Duminică, 26 Septembrie, I. P. S Patriarh Miron va oferi un prânz în onoarea șefului bisericii polone.

In dimineața zilei de Luni, I. P. S. Sa însoțit de episcopul Sava, va face vizitele oficiale de rigoare și va vizita și câteva instituții bisericești.

Seara va fi la legația Poloniei, un dineu de gală, urmat de o recepție. A doua zi înalții prelați vor fi oaspeții ministerului cultelor.

I. P. S. Mitropolit Dionisie

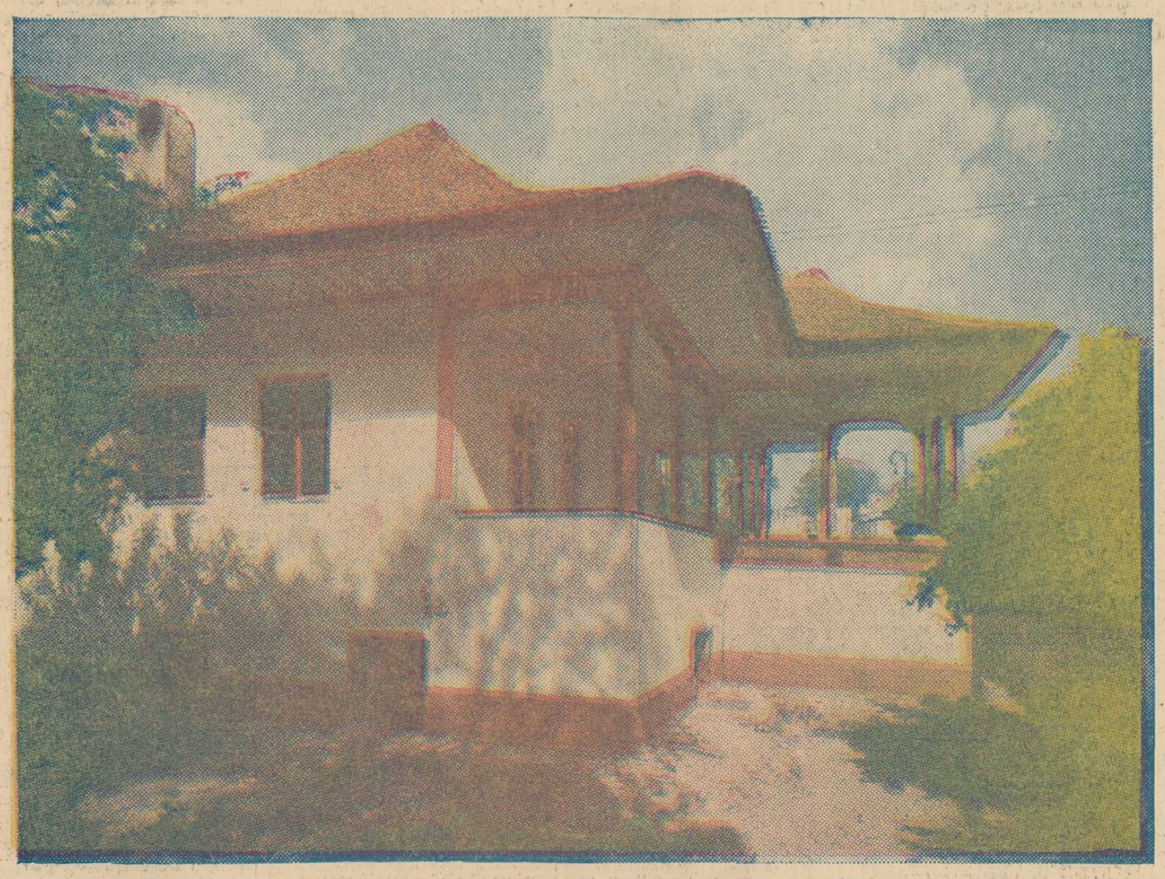

CASĂ VECHE BOEREASCĂ, IN PLOEȘTI — Foto ARH. ALEX. PETIT

O datorie imperioasă

—oxo—

E o datorie ce incumbă tuturor românilor pătrunși de necesitatea vitală a biruinței pe toată linia a ideii naționale.

Ea cere în primul rând, ca, sub aportul cinstei și corectitudinei, să nu oferim adversarilor părți slabe și să nu dăm prilej de nemulțumiri în propriile noastre rânduri și de invinuiri ce ar fi intemeiate. Bine înțeles, să fii și înger coborît din cer și totuși cei ce și-au făcut din bârfeală și calomnie o tristă specialitate și un respingător mijloc de luptă, nu se vor astâmpăra și nu vor amuți.

Insă, atunci când te știi curat, când n'ai să-ți impuți nimic, noroiul bârfelilor și calomniilor murdărește pe cei ce se îndeletnicesc cu făurirea lor. Dar noi ținem să vorbim despre altceva și anume despre imperioasa datorie ce au atât autoritățile publice, cât și particularii, de a da dovadă de o severitate împinsă până la intransigență în domeniul cinstei și corectitudinei.

Iată, suntem cu toții foarte neplăcut impresionați de fraudele ce au fost descoperite la unele autorități publice. Faptul că și în alte țări se săvârșesc fraude, nu poate constitui o consolare și nu poate fi invocat ca o circumstanță atenuantă.

O datorie dela care șefii autorităților publice respective n'au voe să se sustragă, este să aplice cu toată rigoarea și fără nici un fel de considerațiuni lăturalnice, sancțiunile prevăzute de lege. Să nu se ție seamă de persoane și numele vinovaților, de legăturile de familie sau politice ce ar avea eventual și nici de intervențiile și presiunile ce s'ar face pentru scăparea vinovaților sau pentru ușurarea vinei lor. Să nu se uite că, indulgență înseamnă o formă de încurajare a fraudelor, precum mai înseamnă crearea și întreținerea unei atmosfere morale înăbușitoare.

Dar mai înseamnă ceva, iar acest „ceva" trebue să tragă greu în cumpăna judecății și a hotărîrii celor chemați să ia măsuri pentru pedepsirea vinovaților. Așa, să nu se uite că banul public fraudat nu este altceva decât banul stors din munca, din sudoarea și foarte deseori din apriga sărăcia a cetățenilor contribuabili. Insă contribuabilii plătesc pentru acoperirea nevoilor reale ale statului, iar nici decum pentru îmbogățirea ilicită a unor indivizi puțin scrupuloși.

Intr'o ordine de idei asemănătoare, trebuesc făcute toate sforțările pentru încetarea rușinei, care este șperțul și bacșișul.

Se crede că e o legătură, ca dela cauză la efect, între rușinea șperțului sau a bacșișului și salariile mai prejos decât modeste ale multor funcționari publici. Faptele dovedesc însă că nu totdeauna credința aceasta este adevărată. Deseori, cei cari au îndeajuns, vor să aibă și mai mult, căutând să-și rotunjească averea pe căi și mijloace, care nu sunt nici curate, nici legale.

Trecând la particulari, ne facem mai întâiu ecoul unor plângeri, pe care nu ni le însușim și despre care am fi foarte mulțumiți să fim convinși că nu sunt adevărate.

Iată în ce constau aceste plângeri:

In dorința frumoasă, lăudabilă și cât se poate de legitimă de a contribui la întărirea economică a elementului românesc, foarte mulți români, cari până mai acum în urmă își făceau cumpărăturile dela prăvăliile și casele de comerț, ținute de străini, s'au hotărît să cumpere dela prăvăliile și casele de comerț, ținute de conaționalii noștri.

Insă, unii din acești români s'au plâns că pentru aceleași articole negustorii români cer prețuri mai mari decât negustorii străini. Așa fiind, ei cer — o cerere pe deplin justificată — ca naționalismul să nu fie obiect de speculă. Să prefere pe români, dar să obțină aceleași prețuri și condițiuni, pe care le acordă concurenții străini.

Exprimând din nou dorința noastră ca această plângere să nu fie întemeiată, nu trebue să pierdem o clipă din vedere că — mai ales pe terenul economic — biruința ideii naționale nu poate fi întreagă și sigură, decât cu condiția ca noi, românii, să dăm dovadă de anume însușiri și virtuți.

In faptul că suntem români, să nu vedem un prilej de avantagii obținute prin muncă ușoară sau pe căi lăturalnice, ci obligații grele și serioase. Să muncim dârz și cu toată onestitatea.

De o astfel de muncă să ne legăm speranțele de izbândă în viață, pentru fiecare din noi personal, și speranțele de înfăptuirea primatului național.

N. BATZARIA

Consfătuirea celor trei prim-miniștri ai Micii Ințelegeri

Praga, 21 (Rador). — După înhumarea rămășițelor pământești ale președintelui liberator Masaryk, la Lany, d. Milan Hodza, președintele consiliului de miniștri al Cehoslovaciei a luat masa la ora 19 și 30 cu d-nii George Tătărăscu și Milan Stoiadinovici, primii miniștri ai României și Iugoslaviei, cu cari a avut apoi o lungă consfătuire.

Scopul vizitei d-lui Mussolini la Berlin

Roma, 21 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" este informat că la Berlin nu se va semna nici un acord între d-nii Mussolini și Hitler.

Călătoria Ducelui în Germania ar avea în special scopul de a face începutul unei colaborări a înțelegerii italo-germane cu marile puteri din Occident.

DATA VIZITEI

Berlin, 21 (Radio Central). — *După cum s'a stabilit definitiv, d. Mussolini va vizita Berlinul în zilele de 27, 28 și 29 Septembrie.*

Guvernul Reichului a hotărât ca în ziua de 28 Septembrie școlile să fie închise, iar marile și micile industrii să nu lucreze.

Se va da o ordonanță prin care se prevede că lucrătorii vor avea drept la salariu pe această zi.

Misiunea militară română la manevrele armatei iugoslave

Belgrad, 21 (Rador). — Astăzi a intrat în Iugoslavia misiunea militară română care va lua parte la manevrele armatei iugoslave.

Misiunea este compusă din d-nii general Sichitiu, șeful marelui Stat Major al armatei, general St. Ionescu, al doilea subșef al marelui Stat Major și colonel N. Ionescu din marele Stat Major.

La frontieră, misiunea română a fost întâmpinată de ofițerul de legătură al marelui Stat Major iugoslav și de atașatul militar român a Belgrad, lt. colonel Teodorescu.

Misiunea a sosit la Belgrad la orele 17, fiind primită de d. general Nedici, șeful marelui Stat Major iugoslav, și de d-nii Victor Cădere, ministrul României la Belgrad și Milan Milici, consulul general al României la Zagreb.

După prezentări, misiunea română a plecat cu automobilele în zona manevrelor, la Toplice, unde va rămâne în tot timpul operațiunilor, care vor dura până la 26 Septembrie inclusiv.

Deschiderea parlamentului olandez

— MESAJUL TRONULUI —

Haga, 21 (Rador). — Cu o deosebită solemnitate s'a făcut astăzi deschiderea noului sesiuni a parlamentului olandez, în prezența Reginei Wilhelmina, a membrilor guvernului, a corpului diplomatic și a înalților demnitari ai statului.

In discursul Tronului, Suverana a arătat că, deși Olanda are relații amicale cu toate statele, totuși este necesr să se continue întărirea armatei din Olanda precum și din insulele Neerlandeze.

Mesajul Tronului exprimă totodată satisfacția pentru îmbunătățirea situației economice a Olandei și în genere a întregei economii mondiale.

x x x

FILME

— Ce dorește doamna directoare?

— După cum știți, eu conduc o școală de fete. Am un băețel care intră în clasa întâia și v'aș ruga să-mi îngăduiți ca să-l înscriu la școala mea. Ar face mai puține drumuri, n'ar fi expus la accidente de automobil, nu s'ar juca cu copii rău crescuți.

— Atunci n'ar mai avea nici un rost despărțirea școalelor de băeți de cele de fete. Credeți că este pedagogic a-i lăsa împreună dela o vârstă atât de fragedă?

— Când copiii, fără deosebire de sex, fac băi de soare aproape desbrăcați și asistă la furnicarul părinților de ambe sexe și mai goi decât ei, credeți că a-i lăsa să învețe împreună înainte de a ajunge la universitate — când vârsta este presupusă mai critică — ar fi o primejdie socială?

Soluția controversei este admiterea cererii.

Băețelul este așezat lângă colega din prima bancă, spre a putea fi observat de aproape de „doamna" colegă a directoarei. El devine numai decât numărul de atracție al clasei. Prăjituri, bomboane, jucării oferite de nenumărate mâini micuțe. Inconjurat, amuzat în timpul recreațiilor. Profesoara trebuie să depună multe silințe spre a concentra atenția clasei la tablă și tibișir.

Intr'o zi, însă, directoarea se pomenește în cancelarie cu colega fiului său. Sfioasă, plânsă.

— Te-a bătut cineva?

— Nu.

— Te-a pedepsit „doamna"?

— Nu.

— Atunci de ce plângi?

— Nu plâng...

— Ai ochișorii plini de lacrimi. Spune-mi drept, ce te aduce la mine? Orice ar fi, nu vei fi pedepsită.

Incurajată, fetița se apropie și, mai mult ascunzându-și de cât ștergându-și ochii, răspunde suspinând.

— Am... o... suferință...

— Ce suferință?

— Il... iubesc... pe băiatul dv.!

Directoarea nu-și pierde cumpătul. Dimpotrivă, o ia pe genuchi și o mângâie.

— Ascultă, micuțo... Suferința aceasta nu va dura. Cum a venit fără să-ți dai seama, așa va dispare fără să știi de ce. Mai târziu o s'o simți din nou; dar te va cruța iarăși... Mult mai târziu însă, poate că va reveni — și atunci nu mai garantez că nu va rămâne...

Don José

Propuneri primejdioase

de R. SEIȘANU

Modificarea pactului Societății Națiunilor și interesele Micii Ințelegeri

La Geneva, s'a pus în discuție zilele trecute o chestiune foarte gravă, care interesează, atât organizația și mecanismul Societății Națiunilor, cât și pacea generală: separarea pactului de tratatele de pace și modificările ce urmează să fie aduse pactului.

Cum pactul formează preambulul tratatelor de la Versailles, Saint Germain, Trianon și Neuilly și deci o parte integrantă a lor, propunerea ce s'a făcut, de a se despărți pactul de cele patru tratate, este în violentă opoziție cu principiile ce sunt la baza dreptului internațional public și intern și cu interesele statelor-membre ale Societății Națiunilor.

In comisiunea juridică a Soc. Națiunilor, delegatul României, d. V. Pella, a dovedit cu argumente temeinice convingătoare, atât din punct de vedere de drept, cât și din punctul de vedere politic, imposibilitatea de a se accepta separația pactului de tratatele de pace și introducerea altei structuri și proceduri, care ar zdruncina întregul ansamblu al păcii.

Comitetul juriștilor a aprobat acest punct de vedere al delegatului României, care este și al Micii Ințelegeri.

Criza prin care trece Societatea Națiunilor, a pus apoi în discuție și alte chestiuni, care privesc universalitatea sa teoretică, absența mijloacelor practice de a se aplica actualul pact, interesele statelor mari și ale celor mici, în legătură cu misiunea conciliatoare a adunării dela Geneva, posibilitatea revizuirii tratatelor printr'o altă redactare a art. 19 ș. a.

Colaborarea statelor mici, la Geneva, — a declarat d. Edwards, delegatul republicii Chili — nu se poate face de cât în baza cadrului universalității, de oarece ar fi primejdios să se transforme Societatea Națiunilor într'un „cerc închis".

Nu e vorba numai de statele mici, ci de toți membrii acestei Societăți, cari au de îndeplinit obligațiuni și de apărat interese colective și particulare. în cadrul unui pact ce trebue să asigure, în primul rând, respectul tratatelor în vigoare, căci numai așa pacea va putea fi menținută.

D. Edwards a pomenit de necesitatea colaborării statelor mici pe baza cadrului universalității. Dar, Societatea Națiunilor dispune de un asemenea cadru? Este ea universală, când nici Statele-Unite ale Americei, nici Brazilia, nici Germania, nici Japonia, nici alte state nu fac parte dintr'insa?

Faptul, că, în afară de Societatea Națiunilor, se țin conferințe internaționale, în care se iau hotărîri importante sub forma de acorduri și convențiuni, în vederea înlăturării conflictelor armate în anumite regiuni amenințate — cum a fost recenta conferință dela Nyon — nu este suficient de semnificativ pentru cei care continuă să privească dincolo de realitate? S'ar fi simțit oare nevoia convocării acelor conferințe, dacă Societatea Națiunilor ar fi intervenit ea, cu deplină autoritate și în cadrul larg al atribuțiilor sale, spre a găsi soluțiile practice pentru înlăturarea eventualelor conflicte armate? De sigur că nu.

Trebue să ținem seama de acest fapt, care subliniază o criză gravă a Societății Națiunilor și o revenire la vechile metode ale diplomației europene.

(Continuare în pag. 2-a)

Statele-Unite protestează la Tokio contra bombardării Nankingului

Washington, 21 (Radio Central). — Guvernul american a trimis la Tokio o notă în care protestează contra bombardării Nankingului de către avioanele japoneze.

Nota a fost înmânată ambasadorului Japoniei la Washington și ministerului de externe din Tokio.

Din declarațiile ministrului de externe american, Hull, în legătură cu acest protest reese că Statele Unite consideră bombardarea Nankingului de vapoarele propuse ca un act de piraterie, deoarece nu există încă o declarație oficială de război ordonată de Japonia-China. Guvernul american consideră că japonezii nu sunt îndreptățiți, conform dreptului internațional, să bombardeze, în afara cadrului unei acțiuni războinice, populația civilă lipsită de apărare și face răspunzător guvernul japonez de omorîrea sau de pagubele materiale pe care le vor suferi cetățenii americani, Statele Unite nu vor admite asemenea atacuri în relațiile normale dintre America și China.

Atentat cu bombe la o biserică din Irlanda

Belfast, 21 (Rador). — O bombă așezată într'o biserică romano-catolică din Clenrod, unul din cartierele orașului Belfast, a făcut explozie azi dimineață cauzând mari pagube.

Ancheta întreprinsă imediat nu a dus până acum la nici un rezultat.

SCRISORI DIN PARIS

IN PLIN ROMAN POLIȚIST

de RENE SAIVE

Trebue să recunoaștem că subiectele de glumă nu prea abundă în momentul acesta, în Franța.

Pe piața veseliei, ca și pe piața francului, există o criză, o criză acută.

De aceea, Franța începuse să se plictisească. Se spune chiar,— dar nu trebue să-i dăm prea multă crezare, — că plecarea lui Tino Rossi la Hollywood dase o lovitură decisivă moralului ei.

Din fericire, totul s'a schimbat. Mai e încă, ce e drept, acea blestemată chestiune mediteraneeană și acea oribilă întâmplare cu atentatele anarhiste. Dar ce sunt toate acestea, astăzi, în comparație cu extraordinarul „complot" al nu mai puținilor extraordinari „cagularzi"?

„Cagularzii!" Ce sunt oamenii aceștia, cari intră așa deodată în viața parisiană, se lasă să fie arestați cu mare vâlvă, de o poliție prea triumfătoare și au aerul că vor să șteargă renumele celor mai sumbri eroi de romane foiletoane.

Să facem mai întâi de toate, o observație. Afacerea „cagularzilor" sosește la timp. Pe când poliția bâjbâie prin dărâmăturile din str. Bresbourg și fugărește cu o perseverență lăudabilă, dar infructuoasă, niște anarhiști insesisabili, ea oferă publicului, cu o vădită bucurie, o afacere rocambolescă, menită să facă deliciile tuturor portarilor parisieni. Intr'adevăr, afacerea cu cagularzii a sosit la momentul potrivit.

Cagularzii, sunt, — după cât se pare, — a asociație secretă supraveghiată de multă vreme de poliție. Tendințele lor politice par să fie ultra-naționaliste. Cagularzii se recrutează, — după cât se spune, — în primul rând, printre membrii demisionați din partidul social francez și printre vechii regaliști dela „Action Française". Asociația lor s'ar asemăna cu un soi de francmasonerie. Șefii sunt necunoscuți

(Continuare în pag. 2-a)